

точніше розмежує її з компетенцією інших державних органів. Ще однією з проблем є те, що владні органи стурбовані контролем за спецслужбою, але зовсім не думають про заходи боротьби з корупцією, яка стала основою функціонування державної системи, тобто те, що гальмує основне завдання правоохоронної функції в цілому [7].

Отже, реформа Служби безпеки України, котра повинна відповідати європейським стандартам, має здійснюватися на основах комплексної, детально розбудованої та цільової програми реформування Служби безпеки України, яка буде розроблена з урахуванням положень цієї Концепції.

Отже, проаналізувавши внутрішньодержавні та зовнішньодержавні реалії у правоохоронній сфері України, можна зробити висновок, що позитивними факторами в наближенні до умов євроінтеграції є те, що з початку проголошення незалежності Україна прагнула увійти до спільноти цивілізованих демократичних країн і посісти гідне місце на міжнародній арені. Тому вона встановила певні методики у своїй діяльності, де рішуче відмовилась від глобального та всеохоплюючого підходу у своїй діяльності без використання нецивілізованих і негуманних методів роботи.

1. Про Службу безпеки України: Закон України. *Відомості Верховної Ради*.
2. Басай В.Д. Судові та правоохоронні органи України. Івано-Франківськ, 2002. 820 с.
3. Литвак О.М. Служба Безпеки України. Київ: Юрінком-Інтер, 2000.
4. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Суд та інші правоохоронні органи // Правоохоронна діяльність: закони і коментарі: навч. посібник. Київ: Атіка, 2000. 512 с.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року "Про Концепцію реформування Служби безпеки України": Указ Президента України від 20 березня 2008 року № 249. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
6. Основні напрями реформування органів внутрішніх справ України в контексті досвіду зарубіжних країн та європейських стандартів діяльності поліції: аналітичний огляд / Гусарев С.Д., Авакян Т.А., Чернявський С.С. та ін. Київ: НАВС, 2015. 168 с.

Гумбатов А.А.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету ДДУВС;
Науковий керівник: Шаблистий В.В. –
д-р юрид. наук, доцент, професор кафедри
кримінального права та кримінології ДДУВС

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЖІНКАМИ З МЕТОЮ ЇХ СЕКСУАЛЬНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

Торгівля людьми для промислової експлуатації – один із найтяжчих злочинів у світі. Постраждалих від торгівлі людьми називають сучасними рабами. Це ті, кого ошукали злочинці та примусили працювати, пообіцявши добрі

заробітки далеко від дому. В Україні потрапити в неволю може будь-хто, незалежно від віку чи статі.

На сьогодні заборона торгівлі людьми передбачена в багатьох міжнародно-правових актах, серед яких: Міжнародний договір про боротьбу з торгівлею білими рабнями 1904 р.; Міжнародна конвенція про боротьбу з торгівлею білими рабнями 1910 р.; Міжнародна конвенція про боротьбу з торгівлею жінками і дітьми 1921 р.; Женевська конвенція відносно рабства 1926 р.; Міжнародна конвенція про боротьбу з торгівлею повнолітніми жінками 1933 р.; Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами 1950 р.; Додаткова конвенція про заборону рабства, роботи-торгівлі, а також аналогічних рабству інститутів і практики 1956 р.; Протокол про попередження та припинення торгівлі людьми, особливо жінками та дітьми, і покарання за неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р., тощо. Це свідчить про непослабну увагу світового співтовариства до проблеми «білого рабства», яка набула транснаціонального характеру.

Комісія ООН з питань боротьби з міжнародною злочинністю вважає торгівлю людьми третьою за своїми масштабами категорією злочинності, що поступається лише нелегальній торгівлі наркотиками і зброєю. За оцінками комісії, щорічні прибутки цього транснаціонального бізнесу становлять близько \$ 12 млрд. В Україні за перше п'ятиріччя XXI ст. кількість вчинених злочинів досліджуваної категорії збільшилась приблизно в 2,5 рази, що створило реальну загрозу національним інтересам нашої держави [1, с. 136–137].

Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми була встановлена в Україні 1998 року з доповненням Кримінального кодексу (далі – КК) ст. 124-1 «Торгівля людьми». З прийняттям 2001 року нового КК у нього також включено норму, яка встановлює відповідальність за торгівлю людьми – ст. 149 «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини».

На міжнародному рівні Україна, на жаль, визначена як країна-постачальниця «живого товару» на світові ринки інтимного бізнесу. Якщо десятиріччями центром торгівлі жінками були азіатські країни (Таїланд, Філіппіни), то з розпадом СРСР відкрився «доступ» до мільйонів жінок з України, Білорусії та Росії, які на сьогодні є основними постачальниками жінок та дітей для секс-індустрії з усього світу [2, с. 67].

Злочинці діють незаконно, купуючи та продаючи людей. У ланцюжку торгівлі задіяні різні виконавці: вербувальники, перевізники та експлуататори.

Існують різні шляхи, якими відбувається торгівля жінками, але майже всі сьогодні погоджуються, що жінки, яких продають для заняття проституцією, зазнають сексуальної експлуатації, цей процес порушує багато прав людини. Існують чотири основні шляхи:

Повний примус через викрадення. Оманливі обіцянки законного працевлаштування та проживання – жінки вірять, що працюватимуть в офісах, рес-

торанах, барах, або що вони там одружаться.

Частковий обман, наприклад, жінкам повідомляють, що вони будуть працювати у сфері розваг, танцюристками або навіть стриптизерками.

Хоча багато жінок знають, що вони їдуть, щоби займатися проституцією, вони не усвідомлюють масштабу цього процесу [3, с. 140].

Зазвичай такі фактори, як бідність, обмежені можливості працевлаштування, штовхають жінок до рук торговців. Жінки, які перебувають у скрутному становищі, живучи за принципом «гірше вже не буде», шукають кращого життя за кордоном.

Засоби вербування жінок до такої «праці» є різноманітними і водночас традиційними для цієї сфери. Перш за все – це оголошення про працевлаштування за кордоном. Їх можна знайти в усіх газетах, які пропонують роботу для громадян України, а також в Інтернеті.

На сьогоднішній день ті фірми, які займаються працевлаштуванням українських громадян за кордоном, повинні отримати ліцензію Міністерства соціальної політики [4, с. 66]. Потрібно знати, що перед тим як готуватися до подорожі за кордон, необхідно дотримуватися порад із безпечної міграції. Треба перевіряти ліцензію тієї агенції, через яку влаштовуєшся. Цю інформацію можна перевірити, звернувшись за допомогою до міжнародних та громадських організацій, які займаються протидією торгівлі жінками в Україні. Так, відомими організаціями, що започаткували та провели в Україні безліч програм, спрямованих на протидію торгівлі людьми, є міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла-Страда – Україна», Благодійний фонд «Карітас – Україна», «Вінтрок Інтернешнл» та багато інших. Ці організації мають велике значення у боротьбі та протидії торгівлі жінками, захисті жертв відповідних злочинів.

Здебільшого міжнародні та неурядові організації виконують такі функції: збільшення обізнаності громадськості шляхом поширення відповідної інформації; сприяння державним органам влади в ефективній протидії торгівлі людьми; захист і реінтеграція жертв злочинів, що включає в себе надання допомоги потерпілим, які повертаються на Батьківщину [5, с. 14].

Ще одним шляхом «вивозу» українських жінок за кордон є шлюбні оголошення та контракти. Багато жінок звертаються до шлюбних агенцій з наміром одружитися, особливо з іноземцем. Але яка доля чекає на наших співвітчизниць – золоті гори чи рабська праця – нікому це не відомо. Покористувавшись товаром, чоловіки можуть продати або повернути його назад.

На сьогоднішній день багато думок різних науковців існують стосовно питання протидії торгівлі людьми.

Так, наприклад, В.М. Бесчастний, пропонує встановлення обов'язкового страхування осіб, що виїждять працювати за кордон, за рахунок структур, які займаються таким працевлаштуванням. Також він вважає, що слід прийняти закони про регулювання діяльності у сфері розваг, які б передбачали вжиття заходів контролю за діяльністю виробників, які поширюють в Інтернеті порног-

рафічні та інші непристойні матеріали, та необхідно заборонити вміщення в засобах масової інформації рекламних оголошень сумнівного змісту [2, с. 69].

Також ми схилиємося до думки Д.В. Лебедева, який вважає, що велику увагу треба приділяти безпеці потерпілого та свідка при розслідуванні кримінальних справ про торгівлю жінками з метою їх сексуальної експлуатації. Він пропонує використовувати відеозв'язок при проведенні окремих слідчих дій під час розслідування торгівлі жінками, що було б важливою гарантією безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [6, с. 135–136].

Одним із прикладів застосування за кордоном у судових засіданнях режиму віддаленої присутності осіб є досвід судочинства Італії, де з 1996 року діє система, яка дозволяє під час судових слухань отримати зображення одного з більш як 1200 свідків, до яких застосовуються заходи безпеки, до того ж усім, за винятком судді, його видно зі спини [6, с. 136].

Отже, бачимо, що ситуація, яка склалася на території нашої країни стосовно торгівлі жінками, є неприпустимою. Заходи, що вживає держава по запобіганню торгівлі жінками, є дієвими, але недосконалими. Створення в Україні розгалуженої системи відеоконференцзв'язку потребує законодавчої регламентації можливості використання такого способу віддаленого проведення слідчих дій. Також необхідно узгодити дії з іншими державами для зміни ситуації на краще. Даний факт торгівлі жінками є надзвичайно небезпечним для загальної національної безпеки.

---

1. Політова А. С. Кримінологічна ситуація щодо протидії торгівлі жінками в Україні. *Актуальні проблеми боротьби з торгівлею жінками: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Донецьк, 12 квітня 2012 р.). Донецьк, 2012. С. 136-139.

2. Бесчастний В. М. Особливості імплементації міжнародно-правових норм у сфері боротьби з торгівлею жінками в національне законодавство України. *Боротьба з торгівлею людьми: матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції* (м. Донецьк, 26 червня 2008 р.). Донецьк, 2008. С. 66-70.

3. Келлі Л. Насильство щодо жінок і дітей. Новий погляд на міліцейську діяльність, її інноваційність та професіоналізм: посібник. Львів: Астролябія, 2011. 176 с.

4. Черненко В. В. Адміністративно-правові заходи держави щодо протидії торгівлі жінками. *Науковий вісник Київського нац. ун-ту внутр. справ.* 2006. Вип. 6. С. 64–72.

5. Бесчастний В. М. Роль міжнародних та громадських організацій у протидії торгівлі жінками в Україні. *Актуальні проблеми боротьби з торгівлею жінками: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Донецьк, 12 квітня 2012 р.). Донецьк, 2012. С. 13-16.

6. Лебедев Д. В. Тактичні особливості забезпечення безпеки потерпілого та свідка при розслідуванні кримінальних справ про торгівлю жінками з метою їх сексуальної експлуатації. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць.* 2004. Вип. 21. С. 131-137.